

Plan van Aanpak

Provincie Noord-Holland

In plaats van.....

**Vervolg op het project Huisvesting Statushouders
voor de periode 1 juli 2009 – 1 januari 2011**

Opdrachtgever: Kees Joustra, plv. sectormanager RI

Datum: 5 oktober 2009

Docmannr. 2009-59707

INHOUDSOPGAVE

- 1. Inleiding.**
- 2. Aanleiding.**
- 3. Inkadering opdracht.**
- 4. Projectbeschrijving totaal project**

1 Inleiding

Op basis van de Huisvestingswet heeft de provincie de toezichthouderstaak richting gemeenten voor het huisvesten van in de wet genoemde categorieën van verblijfsgerechtigden (statushouders). Aan de gemeenten worden eens per halfjaar door de minister van Justitie taakstellingen voor het huisvesten van statushouders toebedeeld.

Kort gezegd zijn het vluchtelingen die de asielpcedure hebben doorlopen en een verblijfstitel hebben gekregen die hen het recht geeft op huisvesting in een reguliere woning in gemeenten.

Als toezichthouder heeft de provincie vergaande bevoegdheden. Indien een gemeente geheel of gedeeltelijk nalaat uitvoering te geven aan de verplichting om de statushouders te huisvesten, voorzien gedeputeerde staten in de uitvoering namens burgemeester en wethouders ten laste van de gemeente. Dit is neergelegd in artikel 60^e, lid 1 van de Huisvestingswet.

Volgens deze wet kan alleen de wettelijke toezichthouder het traject van “in de plaats treden” inzetten. Overigens oefent de minister voor Wonen, Wijken en Integratie deze toezichtstaak uit over Gedeputeerde Staten, zo is neergelegd in artikel 60^e, lid 3 van de Huisvestingswet. De Stadsregio Amsterdam is als kaderwetgebied de wettelijke toezichthouder voor het Stadsregiogebied.

2 Aanleiding Plan van Aanpak

In juli 2008 is door de provincie actief ingezet op het inhalen van de opgelopen achterstanden in de huisvesting van statushouders. Hiervoor is een team samengesteld dat op projectmatige wijze met gemeenten aan de slag is gegaan om deze achterstanden weg te werken. De start daarvan was een bijeenkomst in juli 2008 met alle Noord-Hollandse gemeenten waar gesproken is over de taakstelling, het belang van het huisvesten van statushouders en de rol van gemeente, rijk, provincie, COA en Task force Ruimte Geven.

De provincie heeft het afgelopen jaar zijn toezichthoudende rol opgepakt via continu aandacht voor de gemeenten. Dit is gebeurd via ambtelijk en bestuurlijk contact, zowel schriftelijk als mondeling. Door de gemeenten actief te benaderen en hen bewust te maken van hun taak in de huisvesting van verblijfsgerechtigden is het totaal van de achterstand flink geslonken.

Dit betekent echter niet dat de provincie op zijn lauweren kan rusten. Het dossier Statushouders vereist een continu monitoring en aandacht aan de gemeenten. In dit plan van aanpak staat hoe wij dat de komende twee jaar voor ons zien.

3 Inkadering opdracht

In de periode juli 2009 - januari 2011 hanteren we voor alle 44 gemeenten in het toezichtgebied van de provincie de onderstaande aanpak. De aanpak behelst de toezichthoudende taak en mogelijkheden om gemeenten te ondersteunen.

4 Projectbeschrijving totaalproject

4.1 Doel

1. Het voldoen aan de totaal wettelijke taakstellingen voor de Provincie Noord-Holland voor de huisvesting van reguliere statushouders.(over-all doel)
2. Het aantal gemeenten dat meer dan een half jaar achterloopt in de taakstelling tot 0 terugbrengen per 1 januari 2010.
3. Bij gemeenten die op peildatum 1 juli of 1 januari een achterstand hebben van een half jaar het voorbereidend traject van in de plaats treden inzetten om aan doelstelling 1 te kunnen voldoen. (uitvoering)
4. Voor de gemeenten die op de genoemde peildata de achterstanden niet hebben ingelopen en de eventueel daaraan gekoppelde bestuurlijke afspraken niet zijn nagekomen, daadwerkelijk in de plaats treden.
5. Alle gemeenten in Noord-Holland met dit traject duidelijk maken dat het PNH menens is met de huisvesting van Statushouders en daarmee stimuleren dat achterstanden niet meer voorkomen (communicatief doel)
6. Voor het daadwerkelijk in de plaats treden een zo kosteneffectief en juridisch zuiver mogelijk project uitvoeren. Uitgangspunt is dat er (op grond van de wet) in de plaats van en op kosten van de gemeente wordt gewerkt. Dit betekent dat er in principe kostenneutraal wordt gewerkt. De gemeente kan het voorstel worden gedaan onder projectleiderschap van de toezichthouder mee te werken en gebruik te maken van bestaande structuren binnen de gemeente of buiten de gemeente om voor huisvesting te gaan zorgen, bv via afspraken met corporaties of via makelaars woonruimte te leveren. De mate waarin de gemeente mee wil werken bepaalt hoe ver de kosten voor de gemeente kunnen oplopen. Regie blijft in handen van Provincie Noord-Holland (intern doel)

4.2 Resultaat

1. Op 1 januari 2011 lopen alle gemeenten op schema en zijn de achterstanden volledig ingelopen. Per 1 januari 2010 lopen gemeenten maximaal een half jaar achter in de taakstelling.
2. Alle gemeenten binnen het toezichtsgebied van PNH beseffen de ernst van de zaak om hun taakstellingen voor het huisvesten van Statushouders te realiseren
3. PNH heeft een juridisch zuivere procedure doorlopen en heeft de uitvoering van het in de plaats treden kosteneffectief gedaan.

4.3 Werkwijze

Provincie Noord-Holland kiest ervoor om een smalle en actieve rol te vervullen als toezichthouder. Dit betekent dat we ons richten op onze kerntaak. Hierbij wordt de taak voor “statushouders” vanuit de kwantitatieve insteek (gij zult X statushouders huisvesten) uitgevoerd. Niet meer en niet minder.

De provincie ziet hierbij een coördinerende en stimulerende taak voor zichzelf. Regionale aanpak, ondersteuning, initiatieven zijn belangrijke bestanddelen.

Omdat de provincie hiervoor een actieve taak voor zichzelf ziet, is de gedeputeerde Wonen hier een belangrijk boegbeeld voor. Regelmatig afstemming met en evt. samenwerken met de stadsregio is een onderdeel van de werkwijze.

Praktisch gezien betekent dit het volgende:

1. Halfjaarlijks besluit GS voor welke gemeenten een voorbereidend traject voor in de plaats treden moet worden ingezet (verscherpt toezicht), in de plaats moet worden getreden of dat het verscherpt toezicht of de indeplaatstreding wordt beëindigd. Dit vindt plaats door een matching van de cijfers van het COA met de rapportages van gemeenten. De gemeenten ontvangen per brief het besluit.
2. Er vindt ambtelijk continu een intensieve monitoring plaats van de voortgang van de huisvesting. Dit gebeurt via werkbezoeken aan de gemeenten, contact via e-mail en telefoon, de maandelijkse overzichten van plaatsingen van het COA en mogelijke maandelijkse rapportages van gemeenten als er voor de betreffende gemeente een voorbereidend traject voor in de plaats treden is ingezet.
3. Met die gemeenten waarvoor het traject van indeplaatstreding wordt ingezet wordt bestuurlijk overleg gevoerd. In dit gesprek worden werkafspraken gemaakt om de opgelopen achterstand in te lopen.
4. Met die gemeenten waarvoor daadwerkelijk in de plaats wordt getreden, worden werkafspraken gemaakt over de wijze waarop dit gebeurt. Het is op voorhand niet te zeggen hoe dit zal gaan. Op basis van de huisvestingswet heeft de provincie de bevoegdheid de werkzaamheden van de gemeente op dit terrein volledig over te nemen.
5. Op basis van de cijfers van 1 april en 1 oktober krijgen alle colleges van B&W een “mid-term review.” Hierin lezen zij de stand van zaken over de taakstellingen van hun gemeente en welke inspanning wij van hen verwachten.
6. Als een gemeente op dat moment te veel achterloopt, dan gaan we via de ambtelijke lijn het gesprek met de gemeente aan om tot een oplossing te komen. Als dit niet tot het gewenste resultaat leidt, zijn er de bestuurlijke lijnen via de gedeputeerde Wonen en via de ambtsbezoeken van de CdK.

4.4 Sturingsfactoren

Tijd

De uitvoering van dit plan van aanpak vindt plaats in de periode van 1 juli 2009 tot 1 januari 2011.

Geld

Voor het uitvoeren van dit plan van aanpak is de inzet van een beleidsmedewerker van een stevige administratieve kracht nodig. Daarnaast moet waar nodig de juridisch adviseur, de financieel adviseur en de communicatieadviseur voorhanden zijn.

Om gemeenten mogelijk te ondersteunen bij de uitvoering is het zinvol om budget beschikbaar te hebben. Per jaar is hiervoor circa 25.000 euro voor nodig. Dit geld is niet bestemd voor het in de plaats treden zelf (mocht dit nodig zijn). De kosten daarvoor worden doorberekend aan de gemeenten die het betreft.

Kwaliteit

In goed overleg met de gemeenten en de andere betrokken partijen de statushouders naar behoren gehuisvest krijgen, met een zo breed mogelijk draagvlak. Dit traject wordt begeleid door een werkgroep.

Organisatie (stand 1 oktober 2009)

Verantwoordelijk bestuurder: Sascha Baggerman

Ambtelijk opdrachtgever: Kees Joustra (Plv. sectormanager RI).

Werkgroep:

- Marcel Sukel (projectleider)
- Bina Makhan (beleidsadviseur)
- Georgette van der Gugten (beleidsondersteuner)
- Serpil Yuksel (jurist – op afroep)
- Joost Dekker (communicatie – op afroep)
- Jeannette Kluit (bestuursondersteuner- op afroep)

De werkgroep komt tweewekelijks bij elkaar.

Maandelijks is er bestuurlijke afstemming met de gedeputeerde.

Extern:

- COA, telefonisch overleg uitvoerders naar behoefte (soms dagelijks), Jos Geerts of Stephan van der Meij, maandelijks.
- Aanjaaggemeenten en woningcorporaties naar behoefte (soms dagelijks telefonisch overleg).
- VROM inspectie: Reina Kors, Hugo de Vries
- Provinciale collega's (IPO-AHV), overleg naar behoefte
- Johan Visser (Jus), naar behoefte.
- Mirella Rottier (TaskForce), naar behoefte.
- IPO: Nienke Broekema

Informatie

1. De gedeputeerde wordt eens per maand geïnformeerd d.m.v. een stand van zaken.
2. De accountmanagers worden geïnformeerd over de gemeenten die in hun regio in aanmerking komen voor het traject van in de plaats treden.
3. De projectgroep komt tweewekelijks bij elkaar, waarin werkafspraken worden gemaakt
4. De ambtelijke opdrachtgever (Kees Joustra) wordt één keer per twee weken geïnformeerd over de stand van zaken. Daar waar nodig, wordt het programma met hem doorgesproken.

Communicatie

1. Alle gemeenten die een achterstand hebben op de peildatum worden uiterlijk anderhalve maand later per brief geïnformeerd over de keuze van GS om een voorbereidend traject van in de plaats treden te starten.
2. Nadat we de gemeenten hebben geïnformeerd brengen we in dezelfde week via een persbericht de behaalde resultaten en vervolgstappen naar buiten.
3. Aan het einde van het traject (vierde kwartaal 2010) zal GS worden geïnformeerd over de resultaten van het traject
4. In de communicatie wordt in deze fase ook aandacht besteed aan de provinciale inspanning om regionale samenwerking te stimuleren.
5. Voordat we extern communiceren, zullen de relevante partners (in- en extern) worden geïnformeerd.

4.5 Risicoanalyse/ afhankelijkheden

Bestuurlijke risico's

De komende jaren zullen een aantal processen vertragend kunnen werken op de invulling van de taak door gemeenten:

1. Gemeenteraadsverkiezingen: in 2010 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. Dit kan betekenen dat de bestuurlijke aandacht voor dit dossier bij gemeenten verslapt. Het is aan de provincie om dit scherp te bewaken en kort na de verkiezingen op dossier aandacht te geven aan de gemeenten.
2. In 2011 staan diverse gemeentelijke herindelingen op stapel. Hierdoor ontstaat ook vaak een periode van minder aandacht voor de lopende dossiers. Vanuit de provincie dienen we hier ook alert op te zijn.
3. De nieuwe huisvestingswet treedt naar alle waarschijnlijkheid per 1 januari 2010 in werking. Voor het onderdeel statushouders wordt nu voorgesteld een overgangperiode van een jaar te nemen, zodat vanaf 1 januari 2011 ook deze taak onder het generiek toezicht valt. Ook krijgt de provincie in het huidige scenario weer het toezicht op de taken van de stadsregio.

Juridische consequenties

Tegen het besluit van GS om in de plaats (van de gemeente) te treden kunnen gemeenten bezwaar indienen respectievelijk een verzoek om een voorlopige voorziening bij de rechtbank vragen. Dit verzoek om een voorlopige voorziening dient ertoe de gevolgen van het besluit van GS op te schorten (met andere woorden: GS te verbieden uitvoering te geven aan hun besluit tot in de plaatstreding). Het verzoek om een voorlopige voorziening dient bij de voorzieningenrechter van de rechtbank te worden gevraagd, omdat het (eventuele) beroep tegen de beslissing op bezwaar bij de rechtbank aanhangig dient te worden gemaakt. Uit het voorgaande blijkt dat de inzet van de rechtsmiddelen tegen de GS-besluiten vooral een vertragende factor betekenen. Door vooraf sterk te monitoren, zijn wij zorgvuldig bezig met dossiervorming en krijgen wij zicht op onze positie waarmee de kans op een voor het in de plaatstredingstraject negatief besluit vermindert. Zorgvuldige dossiervorming zal ook in de bezwaarprocedure en de eventueel daarop volgende gerechtelijke procedure inzicht bieden in het besluitvormingsproces. Zorgvuldige besluitvorming is in dit dossier kernbegrip.

Overige risico's

1. De afspraken die met de gemeenten op ambtelijk- en bestuurlijk niveau gemaakt zijn worden door de gemeenten niet nagekomen. Getracht wordt dit te voorkomen door intensief contact met de gemeente om optimaal inzicht te krijgen in de stappen die zij neemt om de afspraken na te komen.

2. De woningbouwcorporatie weigert medewerking. Getracht zal worden door de tijdige inschakeling van VROM-inspectie dit te voorkomen. Dit kan alleen indien er prestatieafspraken zijn en de corporatie houdt zich daar niet aan.
3. Statushouders weigeren de beschikbaar gestelde woningen te accepteren. Statushouders hebben het recht op basis van de huisvestingswet om zelf een woning te zoeken. Als ze deze gevonden hebben, kunnen ze de aangeboden woning via het COA weigeren. De consequentie is dat de statushouders uit het opvangcentrum worden verwijderd. Er kunnen ook zelfzoekers komen die vervolgens een woning weigeren.
4. Burgers kunnen zich gaan roeren, omdat PNH acties onderneemt die hen niet welgevallig zijn (toename aantal allochtonen, beperking beschikbare huurwoonruimte voor inwonenden).

4.6 Krachtenveldanalyse

Intern: Ambtelijk: Team Wonen, Kees Joustra, juridisch adviseur, financiële adviseur.

Bestuurlijk: Sascha Baggerman

GS

Statencommissie ROG

Extern: COA: Jos Geerts, Stephan van der Meij, Sandra de Jong, Margriet Anakotta, Bas van de Bighelaar.

VROM-Inspectie: Hugo de Vries, Reina Kors

Ministerie van Justitie: Johan Visser

IPO/AHV: de collega's van de andere provincies voor dit taakveld.

Task Force: Mirella Rottier

Alle bovengenoemde mensen werken mee om het resultaat te halen.

4.7 SWOT-analyse (Sterkte-zwakte, kansen-bedreigingen)

Sterkte: We hebben voldoende juridische instrumenten om de opdracht uit te kunnen voeren.

Zwakte: Gemeenten zullen het ons niet in dank afnemen als we dwang gaan toepassen.

Kans: Dit is een gelegenheid om als provincie invulling te geven aan onze maatschappelijke rol.

Bedreiging: Het is mogelijk dat we bij het uitoefenen van onze sanctiebevoegdheid ons laten ontmoedigen door maatschappelijke weerstanden van de lokale bevolking. Hierdoor zou de uitvoering weinig prioriteit kunnen krijgen. Een andere bedreiging is dat de gemeenten of de woningbouwverenigingen bezwaar aantekenen.

4.8 Periode na 1 januari 2011

Aan dit plan van aanpak is de opdracht gekoppeld vanaf september 2010 onze rol en werkwijze voor de periode na 1 januari 2011 te bepalen. Voor dit vervolg moet in ogenschouw worden genomen:

- gevolgen fusies gemeenten
- Overdracht van toezichthouderstaak van de Stadregio naar de provincie
- Gevolgen voor de toezichthoudende taak door de nieuwe Huisvestingswet.